

Leipner: „Założmy zgromadnu komisiju!“ – Statnik: „Za to by my musali pšeznanjone byś“

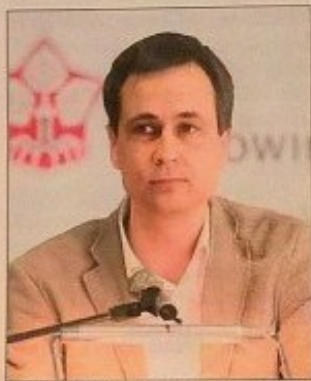
Zastupnik Inicjatywy za serbski sejm a zastupnik Rady starostow stej dostałej góžbu k prezentaciji swójjich idejow

Kaž pšedsedař Dawid Statnik jo pjerwej pšilubil, jo inicjatywa za Serbski sejm dostała na zgromaźenje móžnosć swóju nastupnosć pšedstajiš. Tu póstajonu góžbu stej wužylej zastupnik inicjatywy dr. Martin Schneider z Budyšyna (pšedsedař budyšynskeje SPD) a zastupnik Rady starostow pši inicjatywe dr. Hartmut Leipner z Dešanka (pšedsedař Spěchowanskego towaristwa za serbsku rěc w cerkwi). Wobej stej ze pšjaznymi słowami delegatam pšigranjalej a se krađu wobijalej zajšpiwarskich zukow, ako su pjerwej z krejza inicjatywy se pšedobyl do zjawnosći. Teke wjednistwo Domowiny, rownož jo wóstalo skeptiske, jo se pilnowalo wo wěcownosć.

Dr. Martin Schneider jo gronił, aź za inicjatywu jo cesnoamtski angažement delegatow we kupkach a towaristwach wješe cešći dostojny. A dalej rozkladował, k comu jo serbski parlament weto trjebny.

Pšeto jogo nazgónjenje jo, aź nèn-tejšne struktury su we wažnych wěcach njamóčne. Rozmjej: Wón jo wopytał za swóje a pšed dalšnych žiši we gmejnje Hodžij/Góda pla Budyšyna bilingwalnu wucbu wupominaš, aby „to sewo, ak jo wordowało wusete we Witaj-žišowni dalej schóžowało“. Rownož serbske gremije su jogo z mócu pódpěrali, njesu te pilnowanja nic pšijnjaši. „My smy zgromadnje zejgrali, dokulž my smy we našej samskej domowni pšosarje – my móžomy naše interese zastupowaš, ale nic drugogo wěcej. A ja njok se z tym wót namakaš!“

Drugi eksmpel teje njamócy su

Zastupnik inicjatywy dr. Martin Schneider z Budyšyna.

aktualne tšojenja w Bramborskej. „Jadnore ministerialne wustajenje minimalneje lichy wuknikow móžo, celo pšipódla, wucbu serbskeje rěcy skóńcowaš. To jo eksmpel za to, aź naša rěc, kultura a identita jo na gnadu a njegnadu drugim mócam powdana“. „My pótrjebamy wjele wěcej ako zastupnistwo interesow, my pótrjebamy statkowne ludowe zastupnistwo, kótarež njepšosy, ale ze statnymi instancami jadna; ak ma pšawo na veto, abo hyšći lěpje: ak ma nastupnosć kublanja a kultury we swójjich rukach.“

Schneider jo mēnil, aź Sejm dej serbskemu ludu ntušikownu a wenkownu jadnosć pšijnjaš. „Tam se namakaju ewangeliske a katolske, Dolojncne a Górcjencne Serby, konserwatywne a progresiwne, clonki towaristwow a njeclonki – wšykne deje we tej „platformje za stwórcenje mēnjenja“ swóje zastupniki mēš“. To grono politikarjow, aź „Serby deje

Dr. Hartmut Leipner z Dešanka, powědař Rady starostow

nejpjerwej se sami zjadnaš, co kšē“, móžo se jano na demokratisku wizu dopolniš: pšez powšykne, direktne, liche a pótajmne wuzwólwanje. „Nejgórjej jo, gaž powědamy do wenka z wjele glosami“. „Kužde našo wobzamknjenje jo kaž tiger mimo zubow, njamaju-li naše zastupniki tu sebjewědobnosć, ako jim dajo mandat celego serbskego luda.“

Schneider jo slědkuju mēnil, aź politikarje njamaju principjelne nic pšeiwo serbskemu parlamentu. We rozgronach z nimi su cesto slyšali: „Kužylud ma pšawo na parlament. Zjadnajšo se we tej wěcy!“ Jogo wuznaše jo: „My sami sebję zadoramy“.

Dr. Leipner jo był pšeznanjony, aź grozeca asimilacija serbskego luda dajo se wót wobrošiš, notne pak su lěpše politiske wobstojnosći. Ako dobry pšiklad jo wobspomněl nimsku mjeńšynu w Belgiskej, ako ma swóje nastupnosći sama we rukach,

Bjarnat Cyž, nēgajšny jadnař Domowiny. Foto: Maćij Bulank

ze swójjim parlamentom.

„Rada starostow jo wótwrjony serbski forum. My smy pšeiwo duchu konfrontacije, ako smy wizełi we slědnych tyženjach, bóžko“. Ako powědař rady jo pšednjasił dwě naraženi: 1. Pšechodny pšedparlament stwóriš, ak sam swóje statuty wustajijo a bužo se jadnaš wo swóje pšawa ze statom. 2. Załožyš zgromadnu komisiju Domowiny a inicjatywy. „Stupajmy zgromadnje pó nowych drogach. Notne jo zmócnjenje Domowiny, ale teke Serbski sejm“.

Co su gronił Domowinarje? Pšedsedař Dawid Statnik jo južo we rozpšawje kritizěrował „polemiske wobchadnje“ inicjatywy z Domowinu. Wón jo diskusiju dla zastupnistwa pomjenil ako „abstraktnu, ak wobgrozyjo eksisterujucu bazu sobu- a samopóstajowanja“, pši comž „nowe ideje njesu praktikablne došć, aby mógal wobstojece struktury narow-

naš“. „My njetrjebamy se daš góniš pšez polemiske napadowanje. My njetrjebamy se našogo pilnowanja, žela a wuspěchow wótrjac“. Wón jo wumjetował inicjatywe, aź „wjele špekulěrujo, tšubi do swěta njewěrne fakty a deklasěrujo Domowinu ako kšywo rejowarskich kupkow“. Pši tom jo se pówolał na zgromaźinu Domowiny pšed dwěma lětoma, ako jo diskusiju wo formje zastupnistwa dokóńcowała a jo formulěrowala póžedanje, Domowinu we formje towaristwa zmóćniš. Statnik jo toš ideju zgromadnje komisije zachyšił: „wjednistwo Domowiny by musalo nejpjerwej wót teje ideje pšeznanjone byś“.

Pšedsedař Serbskeje rady w Bramborskej Torsten Mak jo dał k wobmyslenju, aź Serbska rada jo južo wuzwólona we powšykne, lichem a pótajmne wuzwólwanju. Nēgajšny jadnař Domowiny a viceprezident FUEN Bjarnat Cyž jo naspjēt mēnil, aź kazni w Nimskej njepšiwduju, serbski lud registrěrowaš. Južo to za jogo zdašim ideju inicjatywy rozbijo. Pšiklad belgiskich Nimcow jo wopacny, pšeto tam maju teritorialnu awtonomiju, we stronach, žož nimske su wěšyna. Wón jo pomjenil ideju parlamenta wěcej raz ako „cowanje“ a pšiwolał delegatam: „Njedajšo se toriš“. Jadnař Domowiny Marko Kowar jo pokazal na tłuštu delegatnu mapu a na kazni, žož serbskim kšywowym zwězkam jo wažna rola pšiwdana – to jo za jogo zdašim znamje, aź jo se razilo, kaž su sebję pšedewzeli, Domowinu zmóćniš (za tym jo se pšašal wótpóslany sakskego parlamenta Heiko Kozel (Lěwica)).

G. W.